

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๔/๒๕๔๗

วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคพลังเสรีธรรมตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้

ข้อเท็จจริง สรุปว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคพลังเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง เป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ซึ่งผู้ถูกร้องต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งพรรคพลังเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรค ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ แต่โดยที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของผู้ร้อง ได้ตรวจสอบทะเบียนรับ - ส่ง แล้วไม่ปรากฏรายงานการรับสมาชิกของผู้ถูกร้อง ส่วนการจัดตั้งสาขาพรรค ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคต่อผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๖ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๖ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๗ และวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๗ ตามลำดับ ว่า ผู้ถูกร้อง ได้จัดตั้งสาขาพรรคที่ตำบลคำบ่อ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ตำบลเต่างอย จังหวัดสกลนคร และที่แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร รวม ๔ สาขา ซึ่งผู้ร้องเห็นว่า ไม่เป็นไปตามข้อบังคับของผู้ถูกร้องและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ผู้ร้องจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคของผู้ถูกร้อง และยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยและมีคำสั่งยุบพรรคพลังเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดฯ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมแจ้งให้ผู้ร้องทราบ และแจ้งให้ผู้ถูกร้องเพื่อชี้แจงแล้ว

ผู้ถูกร้อง ไม่ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

พิจารณาคำร้อง และเอกสารประกอบแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติตามคำร้อง โดยผู้ถูกร้อง มิได้โต้แย้งคัดค้านว่า ผู้ร้องซึ่งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง รับผิดชอบการจัดตั้งพรรคพลังเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ร้อง รับผิดชอบการจัดตั้งดังกล่าว ในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ หลังจากนั้น ผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินการ รับสมาชิกพรรคตามข้อบังคับ ทั้งไม่จัดตั้งสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งแม้จะได้ดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรค ๔ สาขา ที่จังหวัดสกลนคร ๒ สาขา ที่จังหวัดเชียงรายและกรุงเทพมหานคร อีก ๒ สาขา ก็ไม่ครบทุกภาค และผู้ร้องก็ไม่ได้รับรองการจัดตั้ง

ประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยจึงมีว่า ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ เป็นเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ตามคำร้องของผู้ร้อง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับผิดชอบแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรค การเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือ ยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และผู้ถูกร้องก็ยังมีข้อบังคับพรรค คือ ข้อบังคับพรรค พลังเสรีธรรม พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๔ ว่า “การสมัครเป็นสมาชิกพรรคพลังเสรีธรรม ให้ผู้สมัครยื่นใบสมัคร

ตามแบบพิมพ์ของพรรคต่อเลขาธิการพรรคหรือต่อประธานสาขาพรรคแล้วเสนอให้เลขาธิการพรรคพิจารณา ผู้สมัครสมาชิกพรรคจะเป็นสมาชิกพรรคโดยสมบูรณ์นับจากวันที่เลขาธิการพรรคลงลายมือชื่อรับรองเข้าเป็นสมาชิกพรรคในใบสมัคร.....” ข้อ ๕๖ “การจัดตั้งสาขาให้มีได้ไม่เกินเขตเลือกตั้งละหนึ่งสาขา ดังนี้ (๑) ให้สมาชิกผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขารวบรวมสมาชิกพรรคจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคนขึ้นไปโดยจัดทำทะเบียนสมาชิกไว้ (๒) ให้ผู้แทนสมาชิกผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาในท้องที่หรือในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ยื่นแสดงความจำนงเพื่อขอจัดตั้งสาขาต่อสำนักงานใหญ่พรรคเพื่อให้คณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณาอนุมัติโดยจัดส่งบัญชีรายชื่อตาม (๑) ไปด้วย”

พิจารณาคำร้อง ประกอบเอกสารแล้ว ได้ความว่า การจัดตั้งสาขาพรรคผู้ถูกร้องทั้ง ๔ สาขา ซึ่งผู้ร้องไม่ได้รับรองการจัดตั้งนั้น ปรากฏว่า การจัดตั้งสาขาพรรคที่จังหวัดสกลนคร จังหวัดเชียงราย และกรุงเทพมหานคร ผู้ริเริ่มจัดตั้งยังไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคตามข้อบังคับของพรรค ข้อ ๑๔ และมีจำนวนน้อยกว่า ๑๕ คน ไม่เป็นไปตามข้อบังคับ ข้อ ๕๖ กรณีจึงเป็นการไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับดังกล่าว ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคพลังเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะตั้งยุบพรรคพลังเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง เสียได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงสั่งให้ยุบพรรคพลังเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ